

Ινστιτούτο του Φροϋδικού Πεδίου
Κέντρο Ψυχαναλυτικών Ερευνών
της Αθήνας

ΛΑΚΑΝΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ

Διδάσκουν: Δ. Βεργέτης, Ντ. Περτέση, Βλ. Σκολίδης

Γ. Φουντουλάκη, Μ. Φραγκιαδάκη

Συμμετέχουν: Ντ. Αβδελίδη, Δ. Ανδροπούλου, Ν. Κατσογιάννη, Θ. Ξαφένιας

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΨΥΧΑΝΑΛΥΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Ακαδημαϊκό έτος 2021-22

Διεύθυνση: Ρεθύμνου 5, 1^{ος} όροφος

(Μετρό Βικτωρία, πλησίον Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου)

Πληροφορίες: info@centrerepsy.gr

Ιστοσελίδα του Κέντρου : www.centrerepsy.gr

Facebook : Κέντρο Ψυχαναλυτικών Ερευνών

«...Λέγοντας ότι το καθεστώς του ασυνειδήτου είναι ηθικό, λέμε για την ακρίβεια πως σχετίζεται με την επιθυμία, και πρωτίστως με την επιθυμία του αναλυτή που προσπαθεί να εμπνεύσει τον αναλυόμενο να πάρει τη σκυτάλη αυτής της επιθυμίας».

Ζακ-Αλέν Μιλέρ

«Διαβάζοντας ένα σύμπτωμα»

Η ψυχανάλυση, ένα από τα αδύνατα επαγγέλματα, όπως έλεγε ο Φρόντ, γνώρισε νέα άνθιση και ευρύτερη εξάπλωση χάρη στην ανανεωτική επίδραση της διδασκαλίας του Λακάν. Κατά τη διάρκεια πολλών ετών, από το 1953 έως το 1979, τα Σεμινάρια του διαμόρφωσαν γενιές ψυχαναλυτών, ψυχιάτρων, ψυχολόγων, φιλοσόφων, παιδαγωγών, κτλ. Η προσφορά του Γάλλου ψυχαναλυτή είναι πλέον χαραγμένη για πάντα δίπλα σ' εκείνη του ιδρυτή της ψυχανάλυσης, *κτῆμα ες αεί*.

Το πρόγραμμα του Κέντρου Ψυχαναλυτικών Ερευνών εμπνέεται από το έργο της Section clinique, της κλινικής διδασκαλίας η οποία ξεκίνησε τη δεκαετία του '70 στο Τμήμα Ψυχανάλυσης που ίδρυσε ο Ζακ Λακάν στο Πανεπιστήμιο Παρίσι VIII. Επίσης, παρακολουθεί στενά τη διδακτική δραστηριότητα που ανέπτυξε ο Ζακ-Αλέν Μιλέρ, κύριος σχολιαστής του λακανικού προσανατολισμού και διευθυντής του εν λόγω Τμήματος. Εντάσσεται, γενικότερα, στις εκπαιδευτικές δραστηριότητες που στεγάζονται στο "Φροϋδικό Πεδίο".

Το πρόγραμμα ψυχαναλυτικής εκπαίδευσης περιλαμβάνει θεωρητική και κλινική διδασκαλία. Τα θεωρητικά σεμινάρια αναφέρονται στη φροϋδική παρακαταθήκη, αλλά κυρίως αναπτύσσουν τις διάφορες εννοιολογικές κατηγορίες και αρθρώσεις που συγκροτούν τον λακανικό προσανατολισμό. Η κλινική διδασκαλία φέρνει σε επαφή τους σπουδαστές με το πραγματικό της πρακτικής, εξοικειώνοντάς τους με κλινικές περιπτώσεις από τη νοσοκομειακή ή την ιδιωτική πρακτική και βοηθώντας τους να αναγνωρίζουν την υποκειμενική λογική της κάθε περίπτωσης, δηλαδή τον ιδιαίτερο τρόπο συνάρθρωσης του συμβολικού, του πραγματικού και του φαντασιακού. Η συμμετοχή στην Κλινική Ομάδα επιτρέπει στους νέους κλινικούς που έχουν εγκαθιδρυμένη σχέση με τη λακανική ψυχανάλυση να συνομιλήσουν για ζητήματα που αφορούν την καθοδήγηση της θεραπείας.

Οι ειδικές συνθήκες του εκπαιδευτικού προγράμματος 2021-22 λόγω επιδημίας

Στη διάρκεια του εφετινού ακαδημαϊκού έτους, το Κέντρο Ψυχαναλυτικών Ερευνών θα λειτουργήσει με ειδικές προσαρμογές του τρόπου διεξαγωγής των σεμιναρίων και όλων των συναντήσεων εν γένει.

Η βασική αλλαγή είναι ότι **όλα τα μαθήματα θα γίνονται με περιορισμένο αριθμό συμμετοχών (40 άτομα) και με αυστηρό σεβασμό των μέτρων προφύλαξης**. Κάθε τμήμα των σαράντα ατόμων θα λειτουργεί σαν κλειστό σεμινάριο. Ο κάθε συμμετέχων δεσμεύεται να το παρακολουθήσει στο σύνολό του. Καταργείται δηλαδή η δυνατότητα να πηγαίνει κανείς όποτε θέλει στα μαθήματα που είναι ελεύθερης πρόσβασης. Εφέτος, ελεύθερη πρόσβαση δεν υφίσταται.

Στην πράξη, ο κάθε αιτούμενος την εγγραφή ή την επανεγγραφή του, εφέτος θα συνοδεύει την αίτησή του με μια δήλωση προτίμησης για τρία σεμινάρια. Θα καταβληθεί προσπάθεια να ανταποκρίνεται η σύνθεση των τμημάτων στις προτιμήσεις των υποψηφίων. (Ο κάθε υποψήφιος μπορεί να ανατρέξει στο υπόδειγμα αίτησης εγγραφής, στο τέλος του παρόντος προγράμματος, όπου αναφέρονται αναλυτικά τα στοιχεία που πρέπει να δηλώσει).

Τα εργαστήρια, που είναι εξ ορισμού κλειστά σεμινάρια, θα λειτουργήσουν με το καθιερωμένο σύστημα: η σύνθεσή τους θα οριστεί από τον εκάστοτε διδάσκοντα, στον οποίο θα πρέπει ο υποψήφιος να υποβάλει ξεχωριστό αίτημα. **Εν τέλει, ο κάθε σπουδαστής θα μπορεί να παρακολουθήσει μέχρι τέσσερα σεμινάρια, συμπεριλαμβανομένων των εργαστηρίων στα οποία τυχόν συμμετέχει**. Οι περιορισμοί αυτοί δεν είναι απόλυτοι, αλλά θα εξαρτηθούν από τον συνολικό αριθμό των εγγεγραμμένων και από το εάν θα έχει συμπληρωθεί ο αριθμός των 40 ατόμων στα διάφορα σεμινάρια. Επίσης από τους περιορισμούς αυτούς εξαιρείται το διαδικτυακό εργαστήριο του Θάνου Ξαφένια, μπορεί δηλαδή κανείς να το παρακολουθήσει επιπλέον των τεσσάρων που είναι το ανώτατο όριο.

Οι εγγεγραμμένοι στην Κλινική Ομάδα δεν χρειάζεται να κάνουν επιπλέον αίτηση εγγραφής. Θεωρούνται ήδη εγγεγραμμένοι στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Εάν όμως επιθυμούν να παρακολουθήσουν και κάποιο άλλο σεμινάριο, πρέπει να δηλώσουν τις προτιμήσεις τους.

Τέλος, οι διαδικτυακές παρουσιάσεις (αγγλόφωνες είτε γαλλόφωνες), οι οποίες εισάγονται για πρώτη φορά στο πρόγραμμα, θα είναι διαθέσιμες σε όλους τους σπουδαστές του ΚΨΕ.

Μαζί με την εγγραφή σας θα πρέπει να αποσταλεί πιστοποιητικό εμβολιασμού ή νόσησης προκειμένου να καταστεί δυνατή η διά ζώσης συμμετοχή σας στα σεμινάρια. Στα διά ζώσης μαθήματα δεν θα επιτραπεί να συμμετάσχουν μη εμβολιασμένοι. Η χρήση μάσκας θα είναι υποχρεωτική σε όλη τη διάρκεια του μαθήματος.

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

A) Θέμα: Ο ύστατος Λακάν σύμφωνα με τον Ζ.-Α. Μιλλέρ

(ΜΕΡΟΣ Β')

Υπεύθυνος : Δημήτρης Βεργέτης

Με οδηγητικό νήμα ορισμένες κομβικές στίξεις του Ζ.-Α. Μίλερ, διατρέξαμε την παρελθούσα χρονιά έναν δαίδαλο ενδείξεων που περιοριοθετούν την «επιθυμία του Λακάν» και επισημάναμε μέσα από το πρίσμα που αυτή μας προσφέρει ορισμένες αξιοσημείωτες επιπτώσεις της για την ίδια την ψυχανάλυση. Θα συνεχίσουμε εφέτος ακολουθώντας το πρόγραμμα που σκιαγραφήσαμε πέρυσι. Υπό τον αστερισμό της «επιθυμίας του Λακάν» θα επιχειρήσουν να ιχνηλατήσουμε τις μετατοπίσεις που σημάδεψαν τις ύστατες επεξεργασίες του, εστιάζοντας αποκλειστικά στην ανάγνωση και επεξήγηση της ομότιτλης σειράς μαθημάτων που αφιέρωσε σε αυτές ο Ζ.-Α. Μιλλέρ, στον οποίο χρωστάμε την ανάδειξη της πρωτοτυπίας τους. Μέσα από αυτές τις επεξεργασίες ο Λακάν επαναπροσδιόρισε θεμελιώδεις έννοιες της ψυχανάλυσης, επανακαθόρισε το καθεστώς του ασυνειδήτου, της ερμηνείας, της μεταβίβασης, του νοήματος, και απέδωσε στο πραγματικό προεξέχουσα θέση παρά την ισότιμη συμμετοχή του στον βορρόμειο κόμβο. Μια κομβική φράση στο σεμινάριο *Το Σύνθωμα*, υπογραμμισμένη από τον Ζ.-Α. Μιλλέρ, συμπυκνώνει το καθεστώς του πραγματικού σε αντιδιαστολή με το συμβολικό: «Le réel est en suspension d'existence». Φράση αινιγματική και άκρως δυσμετάφραστη, η οποία θα μας απασχολήσει ιδιαίτερω.

Το τεράστιο ενδιαφέρον αυτών των μαθημάτων του Ζ.-Α. Μιλλέρ δεν συνίσταται μόνο στην ιχνηλάτηση των επίμαχων μετατοπίσεων, αλλά επεκτείνεται και στη μεθοδική αντιπαραβολή τους με εμβληματικές θέσεις του κλασικού Λακάν. Ο Ζ.-Α. Μιλλέρ αναδεικνύει μια σύνθετη διαλεκτική διαστρωμάτωση, εντοπίζοντας θεωρητικά προπλάσματα και εντυπωσιακές προδρομικές εμπνεύσεις. Όπως λέει χαρακτηριστικά, «δεν πρέπει να αντιλαμβανόμαστε τον πρώτο και τον τελευταίο Λακάν σαν η μία θεωρία να υποσκελίζει την άλλη. Πρόκειται για μια σχέση που υπακούει μάλλον σε εκείνο το είδος μορφώματος που επικαλείτο ο Φρόυντ για τη νεύρωση, τουτέστιν για μια συσσώρευση θεωριών υπό καθεστώς συμπαρουσίας».

Έναρξη: Το σεμινάριο θα ξεκινήσει το δεύτερο εξάμηνο και θα διεξάγεται Πέμπτες ώρα 21.15, σε ημερομηνίες που θα ανακοινωθούν αργότερα.

B) ΘΕΜΑ: Εκφράσεις της θηλυκότητας

Υπεύθυνη: Μαρίνα Φραγκιαδάκη

Η Γυναίκα δεν υπάρχει. Η προκλητική λακανική διατύπωση έχει επιλεγθεί ως τίτλος του επόμενου συνεδρίου της Παγκόσμιας Εταιρείας Ψυχανάλυσης που θα διεξαχθεί διαδικτυακά τον Απρίλιο 2022.

Η ιδιαιτερότητα της γυναικείας ψυχοσύνθεσης απασχόλησε από την απαρχή της ψυχανάλυσης τον θεμελιωτή της μέσα από τη μελέτη των εντυπωσιακών συμπτωμάτων των υστερικών γυναικών στο τέλος του 19^{ου} αιώνα. Ο Ζίγκμουντ Φρόιντ έφτασε στα όρια της μελέτης της θηλυκότητας με τον φθόνο του πέους. Παραδέχθηκε στο τέλος της διδασκαλίας του ότι η γυναίκα παρέμενε γι' αυτόν μια άγνωστη ανεξερεύνητη ήπειρος. Ο Ζακ Λακάν θα λογικοποιήσει τις έμφυλες κατηγορίες ανοίγοντας ένα καινούριο ορίζοντα στη γυναίκα αλλά και στον άντρα, πέραν του οιδιποδείου και του βράχου του ευνουχισμού. Η ρήση του *Η Γυναίκα δεν υπάρχει* εξέφρασε την αδυνατότητα εγγραφής ενός σημαίνοντος που θα μπορούσε να αναπαραστήσει τη γυναίκα αναδεικνύοντας τη μοναδικότητα της κάθε μίας γυναίκας.

Υστερία, μητρότητα, γυναικεία μασκαράτα είναι κάποιες από τις εκφράσεις της θηλυκότητας που επιχειρούν εις μάτην να εκφράσουν το είναι της.

Το σημαντικό για την ψυχαναλυτική μας κοινότητα γεγονός του παγκόσμιου συνεδρίου μάς καλεί να επανέλθουμε στη μελέτη θεμελιωδών ψυχαναλυτικών κειμένων ώστε να περιχαρακώσουμε εκ νέου αυτό που μένει απροσπέλαστο, μη αναπαραστήσιμο, μη εγγράψιμο, που εξ-ίσταται στη διάσταση της θηλυκότητας πέραν βιολογικού φύλου.

Στο εφετινό σεμινάριο θα μελετήσουμε ενδεικτικά κείμενα των Ζίγκμουντ Φρόιντ (Περατή και μη περατή ανάλυση, Θηλυκότητα), Ζακ Λακάν (Κατευθυντήριες προτάσεις για ένα συνέδριο περί της γυναικείας σεξουαλικότητας, αποσπάσματα από το 20ο σεμινάριο *Ακόμη*), Ζακ-Αλέν Μιλέρ (και κείμενα προετοιμασίας του συνεδρίου της Παγκόσμιας Ένωσης Ψυχανάλυσης)

Έναρξη: Δευτέρα 8 Νοεμβρίου, 21.00- 22.30

Επόμενες ημερομηνίες: 6 Δεκεμβρίου, 31 Ιανουαρίου, 28 Φεβρουαρίου, 14 Μαρτίου

Γ) ΘΕΜΑ: Η ψυχανάλυση αντιμέτωπη με παιδιά και εφήβους

Υπεύθυνοι: Μαρίνα Φραγκιαδάκη, Βλάσης Σκολίδης

Οι συναντήσεις επικεντρώνονται στην κλινική προσέγγιση και τη θεωρητική τεκμηρίωση περιπτώσεων παιδιών και εφήβων, με γνώμονα τη διδασκαλία του Φρόιντ και του Λακάν. Εφέτος, θα γίνουν πέντε συναντήσεις με ισάριθμες παρουσιάσεις κλινικών περιπτώσεων, οι οποίες θα δώσουν αφορμή για τη σχετική θεωρητική συζήτηση. Το σεμινάριο γίνεται πάντοτε Δευτέρα, τη δεύτερη Δευτέρα του σχετικού μήνα.

Έναρξη: Δευτέρα 13 Δεκεμβρίου, 20.30- 22.30

Επόμενες ημερομηνίες: 17 Ιανουαρίου, 14 Φεβρουαρίου, 11 Απριλίου, 9 Μαΐου

Δ) Θέμα: Εγκληματολογία και ψυχανάλυση

Υπεύθυνη: Ντόρα Περτέση. Συμμετοχή: Δ. Αναγνώστου

Θα εξεταστεί για τρεις δίωρες συναντήσεις το ζήτημα της παιδοφιλίας στο διαστροφικό υποκείμενο σε αντιπαράθεση με το ψυχωτικό υποκείμενο. Το υλικό μας σχετίζεται με αποσπάσματα της ιστορίας υποκειμένων που έχουν υποστεί τέτοιες διαπράξεις.

Ποιο είναι το καθεστώς της εν λόγω παιδοφιλικής πράξης; Πρόκειται για «πράξεις»; Για ενορμητικές διαπράξεις; Για acting out; Πώς εγγράφονται στην ιστορία του υποκειμένου; Πώς διαφοροποιούνται από τις εν λόγω διαπράξεις που γίνονται στο πλαίσιο μιας ψυχωτικής δομής;

Το γραπτό του Λακάν «Εγκληματολογία και ψυχανάλυση», όπως επίσης και αναφορές από τα Σεμινάρια του, ειδικά από το «Άγχος», θα αποτελέσουν το δεύτερο θεωρητικό υλικό μας.

Έναρξη: Οι ημερομηνίες θα ανακοινωθούν προσεχώς, θα ανήκουν στο Β' εξάμηνο.

Ε) ΘΕΜΑ: Η λακανική ερμηνεία

Υπεύθυνος: Βλάχης Σκολίδης

Πού βρισκόμαστε με την ερμηνεία; – ρωτούσε ο Λακάν στο γραπτό του «Η καθοδήγηση της θεραπείας...». Και απαριθμούσε διάφορες μεταφροϊδικές προσεγγίσεις της ερμηνείας που κατέληγαν είτε σε αδιέξοδα είτε σε απλουστεύσεις. Η ίδια η λακανική προσέγγιση γνώρισε μεταλλαγές, στον βαθμό που σταδιακά εξασθενούσε η πρωτοκαθεδρία του συμβολικού και η θεωρία της ανάλυσης επικεντρωνόταν στις εκφάνσεις του πραγματικού.

Σήμερα, η «παρακμή της ερμηνείας» είναι πλέον δεδομένη και θεωρητικά τεκμηριωμένη. Τρία κομβικά κείμενα του Ζακ-Αλέν Μιλέρ, μεταφρασμένα στα ελληνικά, θα χρησιμεύσουν ως οδηγοί μας στα μαθήματα αυτού του κύκλου. Όπως θα δούμε, την ερμηνεία δεν την κάνει ο ψυχαναλυτής, την κάνει το ασυνείδητο.

Τα μαθήματα θα γίνονται κατά κανόνα **Τετάρτη και ώρα 21.00.**

Έναρξη: Το σεμινάριο θα ξεκινήσει τον Νοέμβριο σε ημερομηνία που θα ανακοινωθεί αργότερα.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΜΕΛΕΤΗΣ

Στην κατηγορία αυτή υπάγεται μια σειρά σεμιναρίων που απαιτεί έναν διαφορετικό, πιο συνεργατικό και εμπειριστατομένο, τρόπο προσέγγισης ψυχαναλυτικών θεμάτων. Σε κάθε Εργαστήριο μελέτης συμμετέχουν το πολύ δεκαπέντε άτομα, που δεσμεύονται να παρακολουθήσουν όλες τις συναντήσεις και να υποβάλουν στο τέλος μικρή γραπτή εργασία. Δικαίωμα εγγραφής παρέχεται σε όσους έχουν ήδη παρακολουθήσει επί ένα χρόνο τα σεμινάρια του ΚΨΕΑ, εκτός εάν έχουν επιβεβαιωμένη μεταβιβαστική σχέση προς τον λακανικό προσανατολισμό (ανάλυση, εποπτεία, καρτέλ). Ένας σπουδαστής δεν μπορεί να εγγραφεί σε περισσότερα από δύο Εργαστήρια. Ο κάθε ενδιαφερόμενος πρέπει να υποβάλει το αίτημά του και το βιογραφικό του, αποκλειστικά μέσω e-mail, στον εκάστοτε υπεύθυνο του Εργαστηρίου, στη δικαιοδοσία του οποίου ανήκει η τελική επιλογή. (Για να συμμετάσχει σε εργαστήριο, ο σπουδαστής πρέπει να έχει προηγουμένως εγγραφεί στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Κέντρου). **Οι αιτήσεις εγγραφής αρχίζουν από την ημέρα δημοσίευσης του προγράμματος μέχρι τις 20 Οκτωβρίου. Στα τέλη Οκτωβρίου θα ανακοινωθεί η σύνθεση των Εργαστηρίων για το 2021-22.**

A) ΘΕΜΑ: Τα θεϊκά σκουπίδια και ο έρωτας

Υπεύθυνη: Ντόρα Περτέση

Αιτήσεις εγγραφής μέχρι 20/10 μόνο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: pertesi@otenet.gr

Πώς ερωτευόμαστε; Γιατί αυτόν /ήν και όχι τον άλλο /η; Ο έρωτας, το ξέρουμε, υμνήθηκε ως ακαταμάχητος, δαιμόνιος και, περνώντας από τον ιπποτικό έρωτα, έφτασε πετώντας στις ημέρες μας. Τι έχει άραγε αλλάξει;

Θα επεξεργαστούμε λοιπόν την κλινική του κεραυνοβόλου έρωτα και όχι μόνον...

Στην ψυχανάλυση ο Φρόντ μίλησε για ναρκισσιστική ή ανακλιτική επιλογή αντικείμενου, ενώ ο Λακάν με τη σειρά του για επιθυμία, φαντασίωση και αντικείμενο μικρό α, αίτιον επιθυμίας. Πρόκειται για το άγαλμα που αναδεικνύεται στη σχέση Αλκιβιάδη / Σωκράτη, κάτι που σαν δόρυ διχάζει και «πληγώνει» το υποκείμενο και το οποίο σχολιάστηκε εκτενώς στο Σεμινάριο «Η μεταβίβαση».

Τα θεϊκά σκουπίδια –όπως το αναδεικνύει άλλωστε και η ετυμολογία εκ του σκουπίζω, δηλαδή πετάω και τα ίδια– έχουν και αυτά να κάνουν με τη διαδικασία του έρωτα. Τα συναντούμε στη λογοτεχνία – η φωνή της Λολίτας, η εικόνα της Βεατρίκης για τον Δάντη, το ότι η γυναίκα ανήκει σε κάποιον άλλον για τον Ρουσσώ κλπ.

Αυτά τα σκουπίδια, αυτές τις λεπτομέρειες, ο Ζ.-Α. Μιλλέρ τις ψάχνει στο σεμινάριό του, το 1989, και αναδεικνύει σημαντικά ερωτήματα που θα μας απασχολήσουν: όταν απολαμβάνουμε αγαπάμε; Τι σημαίνει όταν λέμε πως στη φαντασίωση το υποκείμενο ορίζεται ως τρόπος άμυνας ενώπιον της απόλαυσης; Γιατί ο έρωτας συνιστά μια τροπικότητα, δηλαδή ένα σημασιακό επιτέλεσμα της φαντασίωσης; Μπορούμε να έχουμε και άλλα σημασιακά επιτελέσματα; Αηδία, έκπληξη, ντροπή, εξαναγκασμός, ταπείνωση; Που κρύβεται το αντικείμενο στη φαντασίωση: στον Άλλο ή στον άλλο; Και τα θεϊκά σκουπίδια;

Τα θεϊκά σκουπίδια είναι εκείνα που, στο πλαίσιο της φαντασίωσης, προδίδουν το αντικείμενο απόλαυσης.

Τέλος, γιατί άραγε στη σύγχρονη εποχή μας ο έρωτας με τα θεϊκά του σκουπίδια τείνουν να εξαφανιστούν προς όφελος της ενόρμησης;

Βιβλιογραφία και μεταφρασμένα αποσπάσματα από το μιλλερικό σεμινάριο θα αναρτηθούν διαδικτυακά στον ιστότοπο του ΚΨΕΑ. Οι συμμετέχοντες /ουσες στο εν λόγω Εργαστήριο χρειάζεται να συνδράμουν με άρθρα ή μεταφράσεις που κατόπιν δημοσιεύονται στο περιοδικό *Τετρ-α-δια*.

Έναρξη: Τετάρτη 27 Οκτωβρίου, ώρα: 21:00-23:00.

Επόμενες ημερομηνίες: 10 και 24 Νοεμβρίου, 7 Δεκεμβρίου, 12 και 26 Ιανουαρίου 2022,

B) ΘΕΜΑ: Περιπτώσεις που συζητήθηκαν στη Σχολή. Μορφές της κοινότητας ψύχωσης

Αιτήσεις εγγραφής μέχρι 20/10 μόνο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: vergedim@gmail.com,

Υπεύθυνος: Δημήτρης Βεργέτης

Οι κοινότοπες ψυχώσεις (psychoses ordinaires) τείνουν να κυριαρχήσουν ως το πλέον διαδεδομένο κλινικό προσωπείο της ψύχωσης στην εποχή μας. Ωστόσο, σύμφωνα με τον ίδιο τον ορισμό τους από τον Ζ.-Α. Μιλλέρ, δεν υπάρχουν! Αυτό το φαινομενικό παράδοξο αίρεται από την κομβική επισήμανση του, σύμφωνα με την οποία δεν αντιπροσωπεύουν μια κλινική αλλά μια αμιγώς «επιστημολογική» κατηγορία. Τι συνεπάγεται αυτή η οριοθέτηση; Συνεπάγεται πρωτίστως ότι τα σημεία και τα συμπτώματα μέσω των οποίων είναι δυνατά ταυτοποιήσιμες, είναι εκείνα τα οποία ταυτόχρονα τις συγκαλύπτουν ή τείνουν να τις συγκαλύπτουν. Αποτελούν «το άσυλο της άγνοιας», λέει χαρακτηριστικά ο Ζ.-Α. Μιλλέρ. Κατά συνέπεια, μείζον κλινικό ζητούμενο είναι ο διαγνωστικός εντοπισμός τους, η άρση της απροσδιοριστίας τους και η ταυτοποίηση τους σύμφωνα με τις θεμελιώδεις ψυχαναλυτικές κατηγορίες ως προαπαιτούμενο για τη χάραξη της θεραπευτικής στρατηγικής.

Θα τις προσεγγίσουμε μέσα από δημοσιευμένες κλινικές περιπτώσεις προερχόμενες από την πρακτική αναλυτών της Σχολής.

Το εργαστήριο θα διεξάγεται Σάββατο, με ώρα έναρξης 14.00. **Πρώτη συνάντηση: 13 Νοεμβρίου.** Οι λοιπές ημερομηνίες θα ανακοινωθούν στην πρώτη συνάντηση

Γ) ΘΕΜΑ: Αυτό που επαναλαμβάνεται (2ος χρόνος)

Υπεύθυνη: Δέσποινα Ανδροπούλου

Αιτήσεις εγγραφής μέχρι 20/10 μόνο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: d.andropoulou@gmail.com

Εκκινώντας από την φράση του Λακάν στο 17^ο σεμινάριο, «Αυτό που καθιστά αναγκαία την επανάληψη είναι η απόλαυση», θα διερευνήσουμε τη σχέση της

επανάληψης με την απόλαυση λαμβάνοντας υπόψη το ρόλο του ιδιαίτερου σημαίνοντος που συνιστά το εναδικό γνώρισμα το οποίο βρίσκεται στη «ρίζα της φαντασίωσης». Το σημάδι πάνω στο δέρμα είναι ήδη από μόνο του «αγωγός ηδονής» που υπαγορεύει στη φαντασίωση ότι το υποκείμενο ταυτοποιείται ως αντικείμενο απόλαυσης του Άλλου. Η «αίγλη του σημαδιού» είναι ταυτόσημη με την απόλαυση του Άλλου, είναι «η είσοδος του Άλλου στον κόσμο της απόλαυσης». Αν η επανάληψη καθιερώνει την απόλαυση μέσω του εναδικού γνωρίσματος ως σημαδιού, ο Λακάν θα δείξει, δανειζόμενος από τη θερμοδυναμική την έννοια της εντροπίας, ότι είναι μέσα από την απώλεια που αποκτά η απόλαυση το καθεστώς της και δηλώνεται. Η διάσταση της απώλειας προκαλεί την απόλαυση για επανάληψη, την υπεραπόλαυση προς ανάκτηση. Παίρνοντας αποστάσεις από την απόλαυση ως συνέπεια της παράβασης, ο Λακάν θα υποστηρίξει ότι η απόλαυση είναι αμιγώς προϊόν του τυχαίου, του συμβεβηκότος, του ατύχηματος, της συγκυρίας.

Η προβληματική του εργαστηρίου φέτος θα εστιάσει στην τοποθέτηση του Ζ.-Α. Μιλέρ στο 5^ο παράδειγμα απόλαυσης, όπου αναφέρεται στη μετατόπιση του Λακάν ως προς το τέλος της ανάλυσης, ήτοι τη σχέση του υποκειμένου με την απόλαυση και την εφικτή τροποποίησή της. «Είναι διαφορετικό, λέει ο Ζ.-Α. Μιλέρ, να στοχαστούμε αυτή τη σχέση με τη μορφή της φαντασίωσης ή να τη στοχαστούμε με τη μορφή της επανάληψης [...] Αυτή η δεύτερη εκδοχή πιθανόν να τον οδηγήσει να δώσει μία νέα αξία στο σύμπτωμα. [...] Το σύμπτωμα παρουσιάζει μια επανάληψη απόλαυσης και συνεπώς μια επιμονή που όμως δεν επικεντρώνεται στην προς ανεύρεση θεμελιώδη φαντασίωση. [...] Δεν συγκεντρώνεται στη φαντασίωση που θα έπρεπε να αποκαλύψουμε, να αγγίξουμε όπως μια διατύπωση». Οδηγούμαστε έτσι στη διάκριση μεταξύ επανάληψης έτσι όπως την όρισε ο Φρόιντ, ως αυτό που αστοχεί, και της επανάληψης (iteration) όπως την όρισε ο Λακάν ως το πραγματικό που επανέρχεται και βρίσκεται πέραν του πεδίου της φαντασίωσης και εκτός του τόπου του Άλλου.

Βασική βιβλιογραφία:

Ζ. Λακάν, *Σεμινάριο δέκατο έβδομο. Το αντίστροφο της ψυχανάλυσης* (επιμ. Δ. Βεργέτης, Ντ. Περτέση, Βλ. Σκολίδης), Ψυχογίος, Αθήνα 2014.

Ζακ-Αλέν Μιλέρ, «Τα έξι παραδείγματα της απόλαυσης», *Ο Λακάν και η Ψυχανάλυση*, (επιμ. Ν. Λινάρδου-Μπλανσέ), Εκκρεμές, 2003.

Έναρξη : 25/10

Επόμενες ημερομηνίες : 29/11, 20/12, 24/01, 21/02, 21/03, 18/04

Δ) Θέμα: Τι επαναλαμβάνει ο τοξικομανής

Υπεύθυνος: Θάνος Ξαφένιας

Αιτήσεις εγγραφής μόνο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: axafenias@gmail.com

Στη φετινή συγκυρία ήρθε η στιγμή να μελετήσουμε και πάλι την τοξικομανία, αυτή τη φορά υπό την οπτική της επανάληψης. Οδηγός μας θα είναι θεμελιώδη κείμενα τα οποία θα βοηθήσουν στην επεξεργασία κλινικών περιπτώσεων.

Το εργαστήριο θα λειτουργήσει αποκλειστικά μέσω ZOOM και θα συνίσταται σε 1+3 συναντήσεις. Η πρώτη συνάντηση θα είναι εισαγωγική στο θέμα και στη λογική της εργασίας στο συγκεκριμένο εργαστήριο. Θα ακολουθήσουν 3 συναντήσεις όπου οι συμμετέχοντες θα αναλάβουν την ενεργή επεξεργασία του θέματος με τη συνδρομή του υπεύθυνου του εργαστηρίου.

Έναρξη: Θα υπάρξει ξεχωριστή ανακοίνωση/κάλεσμα προς τους εγγεγραμμένους του προγράμματος το Δεκέμβριο του 2021. Θα προηγηθεί η αποστολή της σχετικής βιβλιογραφίας μέσα στο Νοέμβριο. Θα πραγματοποιηθούν συνολικά 4 διαδικτυακές συναντήσεις, σε μηνιαία βάση, από τον Ιανουάριο έως και τον Απρίλιο του 2022.

Ε) Θέμα: Εισαγωγή σε μια ψυχαναλυτική αισθητική θεωρία

Υπεύθυνη: Νατάσα Κατσογιάννη

Αιτήσεις εγγραφής μέχρι 20/10 μόνο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: anastasia.katsogianni@wanadoo.fr

Η σύνδεση της ψυχανάλυσης με την καλλιτεχνική δημιουργία (ζωγραφική, γλυπτική, λογοτεχνία) αποτέλεσε διαρκές μέλημα του Φρόντ. Προτείνοντας ένα νέο ερμηνευτικό μοντέλο, επί τη βάση της ερμηνευτικής λογικής μέσω της οποίας αποκωδικοποίησε το όνειρο, ο Φρόντ προσέγγισε αρχικά το έργο τέχνης σαν μόρφωμα του ασυνειδήτου του δημιουργού του (ψυχοβιογραφική προσέγγιση). Αντιλαμβανόμενος τα όρια, αλλά και τα αδιέξοδα αυτής της προσέγγισης, ο Φρόντ την εγκατέλειψε ωστόσο σύντομα προς όφελος μιας μελέτης της ίδιας της αισθητικής εμπειρίας. Με αφετηρία ορισμένα κομβικά φροϊδικά κείμενα θα μελετήσουμε έννοιες όπως η ενόρμηση, η μετουσίωση, οι μηχανισμοί της μετάθεσης και της συμπύκνωσης, η φαντασίωση, το ευφυολόγημα, το ανοίκειο κ.α., μέσω των οποίων ο Φρόντ έθεσε τις βάσεις μιας ψυχαναλυτικής αισθητικής θεωρίας.

Στη συνέχεια θα στραφούμε στην διδασκαλία του Ζακ Λακάν και θα δούμε πως, σε αντίθεση με την καθιερωμένη αντίληψη περί της εφαρμοσμένης ψυχανάλυσης (psychanalyse appliquée) ως δυνατότητας εφαρμογής των ψυχαναλυτικών εννοιών επί του έργου τέχνης, ο Λακάν πρότεινε μια ρηξικέλευθη προσέγγιση του καλλιτεχνικού μορφώματος ως δημιουργίας ex nihilo. Ακολουθώντας τον Λακάν, θα προσεγγίσουμε λοιπόν το έργο τέχνης ως πεδίο άντλησης μιας γνώσης, φορέας της οποίας είναι το έργο καθ' εαυτό. Με αφετηρία τη θέση του Λακάν ότι «ο καλλιτέχνης προηγείται πάντα του ψυχαναλυτή», θα μελετήσουμε τις αναφορές του σε καλλιτέχνες (Velasquez, Holbein, Munch) και σε έργα τέχνης προκειμένου να εντυπώσουμε σε έννοιες όπως η τριάδα του φαντασιακού, του συμβολικού και του πραγματικού, η αναμόρφωση, η παράσταση και το μη παραστάσιμο, η σκοπική ενόρμηση, το αντικείμενο βλέμμα, ο πίνακας-παγίδα, το πέπλο, η απόλαυση, το σύνθωμα κ.α., μέσω των οποίων ο Λακάν προσέγγισε το ζήτημα της καλλιτεχνικής δημιουργίας αναεώνοντας ριζικά την ψυχαναλυτική αισθητική θεωρία.

Έναρξη: Τετάρτη 9 Φεβρουαρίου 2022. Ώρα 21:15- 22:45.

Επόμενες ημερομηνίες: 23 Φεβρουαρίου, 9 και 23 Μαρτίου, 13 και 27 Απριλίου

ΚΛΙΝΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Υπεύθυνοι: Μαρίνα Φραγκιαδάκη, Βλάσης Σκολίδης

Στο Κέντρο Ψυχαναλυτικών Ερευνών έχει εγκαθιδρυθεί από το ακαδημαϊκό έτος 2012-13 μια ομάδα κλινικής εκπαίδευσης. Η ομάδα λειτουργεί ως κλειστό σεμινάριο και απευθύνεται αποκλειστικά σε κλινικούς (ψυχολόγους, ψυχιάτρους, ειδικευόμενους ψυχιάτρους, θεραπευτές) οι οποίοι έχουν ισχυρή μεταβίβαση στον λακανικό προσανατολισμό και είναι σε διαδικασία προσωπικής ανάλυσης και εποπτείας.

Σκοπός της κλινικής ομάδας είναι να δώσει την ευκαιρία στους συμμετέχοντες να κάνουν παρουσιάσεις δικών τους περιστατικών, να ανταλλάξουν απόψεις γύρω από την πρακτική τους και να προχωρήσουν, με τη βοήθεια των διδασκόντων του Κέντρου, στην άρθρωση της πρακτικής με τη θεωρία. Ο αριθμός των συμμετεχόντων είναι περιορισμένος και τηρείται σειρά προτεραιότητας. Η συμμετοχή δεν ανανεώνεται αυτόματα, αλλά απαιτείται νέα αίτηση κάθε χρονιά, σε συνάρτηση με την προηγούμενη ενεργό παρουσία του κάθε υποψηφίου.

Οι αιτήσεις συμμετοχής έχουν ολοκληρωθεί.

Πληροφορίες: frangiadaki@yahoo.fr , v.skolidis@gmail.com

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ

ΜΕ ΠΡΟΣΚΕΚΛΗΜΕΝΟΥΣ ΨΥΧΑΝΑΛΥΤΕΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΛΑΚΑΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Υπεύθυνοι: Δέσπ. Ανδροπούλου, Θάνος Ξαφένιας, Μαρ. Φραγκιαδάκη

Από το σύμπτωμα στο σύνθωμα

«Μπάστερ Κίτον, η τέχνη της πτώσης»

Παρασκευή 1η Οκτωβρίου, 9.00μμ

με την *Lieve Billiet*

Αγγλόφωνο διαδικτυακό σεμινάριο μέσω zoom

Η Λιβ Μπιλιέτ είναι ψυχαναλύτρια, μέλος της Νέας Λακανικής Σχολής Ψυχανάλυσης και της Παγκόσμιας Ένωσης Ψυχανάλυσης.

Συζητήτρια : Δέσποινα Ανδροπούλου

Η παρουσίαση θα διαρκέσει 60' και θα ακολουθήσει συζήτηση 30'.

Η παρουσίαση είναι **αγγλόφωνη χωρίς μετάφραση**.

Απαιτείται εγγραφή για τη συμμετοχή σας στον παρακάτω σύνδεσμο:

<https://us02web.zoom.us/meeting/register/tZUvdO6sqjotGdzRXz3hHGRwy-3fqiBjRVC>

Μετά την εγγραφή σας, θα λάβετε ένα επιβεβαιωτικό μήνυμα που θα περιέχει τις απαραίτητες πληροφορίες για να συμμετάσχετε στη συνάντηση.

Οι παρουσιάσεις είναι ανοικτές σε όλους τους συμμετέχοντες στο ετήσιο εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Κέντρου Ψυχαναλυτικών Ερευνών της Αθήνας και στην Κλινική Ομάδα της Κρήτης.

Διατίθεται περιορισμένος αριθμός συμμετοχών στο ευρύτερο ψυχαναλυτικό κοινό.

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΓΝΩΡΙΜΙΑΣ

Υπεύθυνη: Ντόσια Αβδελίδη

Πληροφορίες, εγγραφές : info@centrerepsy.gr

Κάθε χρόνο, το εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Κέντρου Ψυχαναλυτικών Ερευνών αρχίζει με μια σειρά διαλέξεων για ευρύτερο ακροατήριο, που στόχο έχουν την εισαγωγή σε βασικές φροϊδικές και λακανικές έννοιες. Διεξάγονται στην αρχή του ακαδημαϊκού έτους, ώστε να διευκολύνουν τους αμύητους να έρθουν σε μια πρώτη επαφή με το αντικείμενο, πράγμα που θα τους παρακινήσει ενδεχομένως να παρακολουθήσουν όλο το ετήσιο πρόγραμμα.

Τα Εισαγωγικά μαθήματα απευθύνονται μόνο σε αρχάριους, δηλαδή άτομα που δεν έχουν εγγραφεί στο παρελθόν στο ΚΨΕ ή σπουδαστές που έχουν παρακολουθήσει μόνο μία χρονιά το ετήσιο πρόγραμμα. Θα τηρηθεί σειρά προτεραιότητας. Μέγιστος αριθμός συμμετεχόντων: 40 άτομα.

Τα Εισαγωγικά μαθήματα θα διεξαχθούν στη αίθουσα της οδού Ρεθύμνου 5.

Για την είσοδο στο χώρο θα χρειαστεί πιστοποιητικό εμβολιασμού ή νόσησης το οποίο θα πρέπει να έχει αποσταλεί μαζί με το αίτημα εγγραφής. Η χρήση μάσκας θα είναι υποχρεωτική σε όλη τη διάρκεια του μαθήματος.

Εγγραφές θα γίνονται δεκτές ως τις 30 Σεπτεμβρίου στο info@centrerepsy.gr αναφέροντας όνομα, ιδιότητα, σχέση με την ψυχανάλυση, email, τηλέφωνο και συνημμένο το πιστοποιητικό σε pdf.

Η συμμετοχή ανέρχεται σε 50 ευρώ για έξι διαλέξεις κατανεμημένες σε τρεις συναντήσεις (συμψηφίζεται με την ετήσια εγγραφή για όσους επιλέξουν να συνεχίσουν το πρόγραμμα ψυχαναλυτικής εκπαίδευσης). Η πληρωμή του συνολικού ποσού θα γίνει στο πρώτο μάθημα.

Το αναλυτικό πρόγραμμα των εισαγωγικών μαθημάτων είναι το ακόλουθο:

Παρασκευή 8 Οκτωβρίου, ώρα 19.30 – 22.30

Μαρίνα Φραγκιαδάκη: Το αίνιγμα της θηλυκότητας

Βλάσης Σκολίδης: Η επανάληψη ως βασική ψυχαναλυτική έννοια

Παρασκευή 15 Οκτωβρίου, ώρα 19.30 – 22.30

Ντόσια Αβδελίδη: Η συγκρότηση του υποκειμένου

Ντόρα Περτέση: Φαντασίωση και καθήλωση

Παρασκευή 22 Οκτωβρίου, ώρα 19.30 – 22.30

Νατάσα Κατσογιάννη: Τέχνη και ψυχανάλυση

Δημήτρης Βεργέτης: Εισαγωγή στη διάκριση νεύρωση, ψύχωση, διαστροφή

Προϋποθέσεις εγγραφής

στο Πρόγραμμα Ψυχαναλυτικής Εκπαίδευσης

Το πρόγραμμα ψυχαναλυτικής εκπαίδευσης απευθύνεται κατά κύριο λόγο σε λειτουργούς της ψυχικής υγείας καθώς και σε άτομα που ενδιαφέρονται για τη μελέτη της ψυχανάλυσης. Για την παρακολούθηση του προγράμματος απαιτείται τουλάχιστον ένα επίπεδο σπουδών δεύτερου έτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Αιτήσεις κατ' εξαίρεση αυτής της προϋπόθεσης μπορούν να συζητηθούν. Η εγγραφή για το ακαδημαϊκό έτος 2021-22 πρέπει να υποβληθεί, μαζί με το σχετικό βιογραφικό (βλ.

παρακάτω) στην ηλεκτρονική διεύθυνση info@centrerepsy.gr. Για τις ειδικές συνθήκες προετοιμασίας και διεξαγωγής των εφετινών μαθημάτων, βλέπε το εισαγωγικό κείμενο του παρόντος προγράμματος.

Η ετήσια εγγραφή κοστίζει 250 ευρώ, ανεξαρτήτως του αριθμού των σεμιναρίων που θα παρακολουθήσει ο σπουδαστής. Για τους φοιτητές προβλέπεται ειδική τιμή, 150 ευρώ. Καμία εγγραφή νέου σπουδαστή δεν είναι έγκυρη εάν δεν εξοφληθεί μέχρι το τέλος Νοεμβρίου.

Σε περίπτωση αλλαγής στις ημερομηνίες διεξαγωγής των σεμιναρίων, ένεκα εορτών ή απεργιών των μέσων μαζικής μεταφοράς, οι εγγεγραμμένοι θα λαμβάνουν ειδοποίηση μέσω της ηλεκτρονικής αλληλογραφίας.

Πληροφορίες και εγγραφές: info@centrerepsy.gr

Η αίτηση εγγραφής πρέπει να συνοδεύεται από την ηλεκτρονική αποστολή των εξής στοιχείων: ονοματεπώνυμο, διεύθυνση, τηλέφωνο, e-mail, επαγγελματική ιδιότητα, ύπαρξη ή μη προσωπικής ανάλυσης, πιστοποιητικό εμβολιασμού ή νόσησης σε pdf.

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ :

Δημήτρης Βεργέτης, vergedim@gmail.com, ψυχαναλυτής, μέλος της ΠΕΨ, της ΝΛΣ και της Εταιρείας Βορρόμειος Κόμβος της ΝΛΣ. Υπεύθυνος έκδοσης του περιοδικού *αληθεια*.

Ντόρα Περέτση, pertesi@otenet.gr, ψυχολόγος, ψυχαναλύτρια (ΑΜΕ), διδάκτωρ ψυχανάλυσης, μέλος της ΠΕΨ, της ΝΛΣ και της Εταιρείας Βορρόμειος Κόμβος της ΝΛΣ.

Βλάσης Σκολίδης, v.skolidis@gmail.com, ψυχίατρος, ψυχαναλυτής (ΑΜΕ), μέλος της ΠΕΨ, της ΝΛΣ και της Εταιρείας Βορρόμειος Κόμβος της ΝΛΣ. Υπεύθυνος σύνταξης του ψυχαναλυτικού περιοδικού *Fort-Da*.

Γεωργία Φουντουλάκη, georgia.fountoulaki@gmail.com, ψυχαναλύτρια, μέλος της ΠΕΨ, της ΝΛΣ και της Εταιρείας Βορρόμειος Κόμβος της ΝΛΣ. Υπεύθυνη σύνταξης του ψυχαναλυτικού περιοδικού *Fort-Da*.

Μαρίνα Φραγκιαδάκη, frangiadaki@yahoo.fr, ψυχολόγος, ψυχαναλύτρια (ΑΜΕ), μέλος της ΣΦΑ, της ΠΕΨ, της ΝΛΣ και της Εταιρείας Βορρόμειος Κόμβος της ΝΛΣ. Υπεύθυνη σύνταξης του ψυχαναλυτικού περιοδικού *Fort-Da*.

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ (2020-21) :

Ντόσια Αβδελίδη, dosia.avdelidi@yahoo.gr, ψυχολόγος, ψυχαναλύτρια (ΑΕ), διδάκτωρ ψυχανάλυσης, μέλος της ΠΕΨ, της ΝΛΣ και της Εταιρείας Βορρόμειος Κόμβος της ΝΛΣ.

Δέσποινα Ανδροπούλου, d.andropoulou@gmail.com, ψυχολόγος, ψυχαναλύτρια, διδάκτωρ ψυχολογίας, μέλος της ΠΕΨ, της ΝΛΣ και της Εταιρείας Βορρόμειος Κόμβος της ΝΛΣ.

Νατάσα Κατσογιάννη, anastasia.katsogianni@wanadoo.fr, ψυχολόγος, διδάκτωρ
ψυχανάλυσης, μέλος της Εταιρείας Βορρόμειος Κόμβος της ΝΛΣ.

Θάνος Ξαφένιας, axafenias@gmail.com, ψυχίατρος, ψυχαναλυτής, μέλος της ΠΕΨ, της
ΝΛΣ και της Εταιρείας Βορρόμειος Κόμβος της ΝΛΣ

- ΠΕΨ: Παγκόσμια Εταιρεία Ψυχανάλυσης (*Association mondiale de Psychanalyse*)
- ΝΛΣ: Νέα Λακανική Σχολή (*New Lacanian School of Psychoanalysis*)
- ΣΦΑ: Σχολή του Φροϋδικού Αιτίου (*Ecole de la Cause freudienne*)